

Oborové se záznamy vzťahujú ke všetkým dĺžim geografickým disciplínám, od fyzickej a sociálnej geografie k demografii, kartografii, či teórii geografie. Medzi záznamy prevládajú česky psané dokumenty (93 %), objavujú sa však i práce v anglickom, nemeckom, španielskom, ruskom či francúzskom jazyce.

Databázi, ktorá je verejne prístupná z webových stránok projektu (www.geobibline.cz), lze vnímať ako významný príspevek

odborníkum, študentum a širokej verejnosti nejen v Českej republike, ale díky těsným územním, historickým a tématickým vazbám v rámci krajinných studií také v dalších zemích střední Evropy.

Mgr. Pavel Raška, Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem, pavel.raska@ujep.cz

Národná podnikateľská cena za životné prostredie 2009

Dňa 21. apríla 2009 na tlačovej konferencii Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorá sa konala pri príležitosti Svetového dňa Zeme, bol oficiálne vyhlásený 2. ročník súťaže o *Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie 2009*. Pod záštitou ministra životného prostredia, súťaž slávnostne vyhlásil prezident Asociácie priemyselnej ekológie na Slovensku (ASPEK) Ing. Július Jankovský.

Súťaž je národným kolom významnej medzinárodnej súťaže Európske ceny za životné prostredie v podnikaní (EBAE – *European Business Awards for the Environment*), ktorá v Európskej únii prebieha už od r. 1987 a organizuje ju Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie Európskej komisie.

Európska súťaž je príležitosťou na celospoločenské uznanie a propagáciu úsilia tých subjektov,

ktorých politika, praktiky a procesy prispievajú k ekonomickému a sociálnemu rozvoju za súčasného znižovania negatívnych vplyvov ich aktivít na životné prostredie. Súťaž sa organizuje každé dva roky a podmienkou zapojenia subjektov z jednotlivých krajín do tejto súťaže je získanie popredného umiestnenia v národnej súťaži.

Právo na účasť v európskej súťaži získali slovenské podnikateľské subjekty až v r. 2007, keď na základe ponuky Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie Európskej komisie zorganizoval ASPEK 1. ročník relevantnej národnej súťaže.

Cieľom súťaže je podpora aktivít podnikateľských subjektov, ktoré si uvedomujú svoju zodpovednosť voči súčasným, ale aj budúcim generáciám a svojimi činmi výrazne prispievajú k znižovaniu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Súťaž

podporuje záujem o aktivity, zamerané na udržateľný rozvoj a propagáciu subjektov, ktorých správanie predstavuje výrazný progres a prínos pre hospodársky a spoločenský rozvoj bez ujmy na životnom prostredí a prírodných zdrojoch.

Súťaž je určená pre právnické alebo fyzické osoby podnikateľského charakteru, registrované v Slovenskej republike. Do súťaže sa môžu prihlásiť podnikateľské subjekty, ktoré počas posledných 2 rokov dosiahli významné výsledky vo svojej činnosti v niektorých zo stanovených kategórií.

Národná súťaž je koncipovaná tak, aby umožnila vstup podnikateľských subjektov zo Slovenska do európskej súťaže.

Environmentálne aktivity, posudzované v súťaži, sa členia do 4 kategórií:

- A. *Manažérstvo* (pre subjekty s jasnými strategickými víziami, politikou a systémami manažérstva, ktoré sú preukázateľne funkčné, prispievajú k udržateľnosti a prinášajú vynikajúce výsledky).
- B. *Produkt* (pre subjekty, prinášajúce novovyvinutý výrobok, alebo službu, ktoré poskytujú lepšie plnenie potrieb užívateľa, s ohľadom na zníženie využívania, alebo poškodzovania prírodných zdrojov).
- C. *Proces* (pre subjekty, uplatňujúce nové výrobné technológie s pozitívnym príspevkom k environmentálnym aspektom udržateľnosti, zvyšujúce efektívnosť zdrojov a znižujúce negatívne vplyvy na životné prostredie).
- D. *Medzinárodná spolupráca* (pre subjekty, ktoré uskutočňujú medzinárodnú spoluprácu najmenej jedného partnera z privátneho sektora v EÚ a ďalšieho partnera z privátneho, verejného, mimovládneho alebo akademického sektora v rozvojovej krajine alebo v krajine s transformujúcou sa ekonomikou).

Rámcové kritériá hodnotenia aktivít, prihlásených do národnej

súťaže v zhode s európskymi kritériami, zdôrazňujú také celospoločensky uznávané hodnoty v kontexte s potrebou hospodárskeho rozvoja, ako je ochrana životného prostredia, šetrné zaobchádzanie s prírodnými zdrojmi, inovatívnosť uskutočňovaných opatrení a pod.

Prihlásené aktivity posudzuje hodnotiacia komisia zložená zo

známych osobností z oblasti starostlivosti o životné prostredie s využitím ich uznávanej odbornosti a požívania oprávnenej autority.

Termín podania prihlášok: **4. septembra 2009.**

Pokyny na vypracovanie a predkladanie prihlášok sú uvedené na webovej stránke administrátora súťaže: www.aspek.sk

Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže sa uskutoční koncom októbra 2009. Ocenené subjekty získajú právo uchádzať sa o nomináciu v európskej súťaži.

Ing. Janka Dulayová, Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku, Mlynské nivy 48, 82109 Bratislava, mail@aspek.sk

Kniha amerického autora o bratislavskom ochranárstve

E. Snajdr: **Nature Protests: The End of Ecology in Slovakia** (Culture, Place, and Nature). University of Washington Press, 2008, 242 strán, ISBN-10: 0295988568, ISBN-13: 978-0295988566

Monografia zachytá va kľúčové obdobie prevažne bratislavského ochranárstva, jeho vzostup, obdobie najväčšej slávy i peripetie a premeny v prvých rokoch postsocialistickej premeny, a to všetko v rámci meniacich sa vzťahov s transformujúcim sa okolím. Edward Snajdr v rámci výskumného pobytu na Slovensku v r. 1993 – 1995 pôsobil ako zúčastnený pozorovateľ (na istý čas bol dobrovoľníkom v jednej z MVO), uskutočnil množstvo rozhovorov, doplnil ich detailným skúmaním archívnych materiálov a zaradil do kontextu súčasnej sociálno-teoretickej diskusie.

Všetko sa začína hlboko v období normalizácie, keď skupinka nadšencov vo svojom voľnom čase odchádza z mesta s cieľom zachraňovať kultúrne artefakty minulosti, ktoré chápe ako súčasť životného prostredia zasluhujúceho ochranu. Individuálna angažovanosť a preberanie osobnej zodpovednosti kontrastovali s normalizačným duchom a spolu so slobodnou atmosférou vnútri rozrastajúcej sa komunity umožnili vznik *ostrove pozitívnej deviácie*, ktorý nasával a integroval najrôznorodejšie skupiny bratislavskej spoločnosti. To, čo začalo ako víkendový únik, nabralo politický rozmer publikáciou *Bratislava/nahlas*. Ochránárstvo, teraz už masová organi-

zácia, ale mimo štruktúr a Národného frontu a stranického riadenia, tak mohlo zohrať nezastupiteľnú úlohu v udalostiach Novembra '89 a v tom, čo bezprostredne nasledovalo.

Veľké očakávania vyplývajúce z bezprecedentnej odbornej, intelektuálnej a občianskej podpory hnutia na konci 80. rokov sa rozplynuli. Sila sa stala slabinou, keď sloboda a diverzita odrazu predstavovali bariéru dosiahnutia konsenzu v prostredí, kde sa zrazu mohlo a žiadalo vyjadriť k najrôznejším otázkam mimo samotnej ochrany prírody. Oslabenie spôsobené angažovanosťou vedúcich osobností v rôznych iných sférach spoločenského a politického života ďalej prehĺbila schizma, ktorej podstata tkvela v rôznom nazeraní na nové kvality spoločnosti. Novým prvkom bolo tiež otvorenie pobočiek medzinárodných organizácií, vychádzajúcich z rozdielnych ideových základov a používajúcich rozdielne metódy. Ochránárske angažovanie sa v kauzách, ako Gabčíkovo, Slatinka, či prevažujúca skepsa voči rozbitiu federácie, mali za následok nielen opätovnú opozíciu voči štátnej moci, ale aj stratu jednoznačnej masovej podpory obyvateľstva. Ochránárstvo bolo zrazu prezentované ako „brzda“ pokroku mladého štátu a národa.

Avšak Slovensko nie je jediným kútom sveta, kde „prírodný“ diskurz so zdanlivou jednoznačnosťou prišiel o svoje výnimočné postavenie. Postekologické obdobie je na globálnej úrovni reprezentované posunom záujmu od Ria, Kjóta a Johannesburgu (späť) k otázkam ekonomického rastu a „bezpečnosti“. Avšak lokálne hnutia môžu a musia nájsť spôsob vstupu do mocenských štruktúrálnych vzťahov. A toto predstavuje hlavnú myšlienku knihy autora i jeho odkaz ochranárstvu, ktoré stojac v nefahkej pozícii a v niekedy ťažko čitateľnom a rýchlo sa meniacom svete, samo v sebe musí nájsť spôsoby, ako zmysluplne a efektívne reagovať.

Mgr. Pavel Šuška, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, geogsusk@savba.sk

